

ПРАВИЛА ЗА РАЗРАБОТВАНЕ И ЗАЩИТА НА ДИПЛОМНИ РАБОТИ

1. Изисквания при определяне темата на дипломната работа:

1.1. Темата на дипломната работа се избира от студента и се уточнява от ръководителя на дисциплината „Спецсеминар“.

1.2. Темата на дипломната работа трябва задължително да е от съдържанието на учебните програми по изучаваните специални дисциплини в бакалавърска, респ. магистърска степен.

1.3. След уточняване тематиката на разработката, тя впоследствие не може да се променя (освен при извънредни обстоятелства). Точното наименование на темата може да се конкретизира впоследствие от научния ръководител.

2. Изисквания при разработване на дипломната работа:

2.1. Дипломните работи се разработват под ръководството на назначения научен ръководител.

2.2. Дипломната работа трябва да отговаря на следните количествени критерии:

№	Критерий	изискване
1.	Приблизителен обем (една стандартна страница е 30 реда и 60 символа на ред)	60 – 80 страници
2.	Методология и структура	Ясно открити: теоретична, аналитична и проектна част в съотношение 30 : 50 : 20 (до 30 : 40 : 30) (с изключение на темите свързани с бизнес план)
3.	Брой на използваните литературни източници (без нормативни актове и интернет страници)	Най-малко 8 литературни източника (без в този брой да влизат интернет източниците на информация, нормативни актове и данни от статистически източници)

2.3. Разработването на дипломната работа преминава през следните етапи:

1/ Избор на направлението и темата на дипломната работа.

2/ Разработване на план и литературна справка по темата.

3/ Изготвяне на теоретико-методологична част на изследването.

4/ Набиране, обработване и анализ на необходимата информация, на база на методиката, разработена в теоретичната част. Разработване на аналитичната част на дипломната работа;

5/ Формулиране на препоръки, насоки и предложения за решаване на изследвания проблем в проектната част на изследването

6/ Редактиране и цялостно оформяне на дипломната работа.

3. Оценяване и защита на дипломната работа

3.1. Оценяването на дипломните работи се извършва въз основа на следните критерии:

№	Групи критерии	Тегло
I.	Критерии за оценка на теоретичната част	0,125
1.	Оригиналност, значимост и актуалност на темата	0,025
2.	Познаване и разбиране на факти и теории	0,05
3.	Равнище и надеждност на предлагания методически инструментариум	0,05
II.	Критерии за оценка на аналитичната част	0,5
4.	Прилагане на методическия апарат в изследването	0,1
5.	Задълбоченост и пълнота на изследването	0,2
6.	Аргументираност на изводите	0,2
III.	Критерии за оценка на проектната част	0,3
7.	Задълбоченост и обосновааност на предложенията и насоките	0,3
IV.	Критерии за стил и цялостен облик на работата	0,075
8.	Логическа последователност и структура на изложението	0,015
9.	Стил на изложението	0,035
10.	Техническо оформление	0,025

3.2. Оценката на всеки един критерий се определя по шестобалната система (минимална оценка – 2, максимална - 6), като след това бива претеглян с посочените по горе в таблицата коефицианти.

3.3. Общата оценка на разработката се определя като среднопретеглена на оценките по отделните критерии.

3.4. Равнището и качеството на разработване на дипломната работа се оценява от рецензент, назначен от ръководителя на катедрата.

3.5. Рецензентът изготвя рецензия в писмен и електронен вариант, която се изпраща по имейл на дипломанта най-късно 72 часа преди началото на защитите.

3.6. Катедрата определя допускането или недопускането на дипломната работа до защита, въз основа на становището на рецензента и научния ръководител. При разминаване на оценките на двамата с повече от 2 единици, се назначава супер рецензент.

3.7. Стартовата оценка на защитата се определя като средноаритметична от оценките на научния ръководител и рецензента, на база възприетите критериите за оценяване.

3.8. Продължителността на процедурата по защитата на дипломната работа е от 15 до 20 минути, в което време се включват: кратка презентация на дипломната работа; представяне на рецензията; въпроси към дипломанта и защита на дипломната работа. Времето за презентация е максимум 7 минути.

3.9. Всеки от членовете на Държавната изпитна комисия дава оценка на защитата въз основа отговорите на дипломанта по въпросите, поставени от рецензента и от членовете на комисията.

3.10. Оценката от защитата се определя като средноаритметична на оценките, дадени от членовете на Държавната изпитна комисия

3.11. Крайната оценка на дипломната работа се определя като средноаритметична на стартовата оценка и оценката от защитата.

4. Критерии за недопускане до защита на дипломните работи:

4.1. Получената стартова средна оценка от научния ръководител и рецензента е по-ниска от Добър 3,50.

4.2. Не е получена оценка от научния ръководител (отказано е оценяване).

4.3. Разработена е тема, която не е утвърдена от катедрата или от ръководител катедра.

2. Съдържание. Оформя се на нова страница. Включва увода, всички части, параграфи и подпараграфи на изложението, заключение, списък с използваната литература и приложения със съответните страници, на които започват. Номерацията на страниците започва от увода. Ако дипломната работа съдържа приложения, се номерира само страницата, от която започват.

3. Увод. Започва на нова страница, като на първия ред, центрирано с главни букви, удебелено (Bold) се изписва **УВОД**.

4. Следва изложението на дипломната работа по глави и параграфи. Всяка глава започва на нова страница като заглавието ѝ се изписва с главни букви, центрирано и с удебелен шрифт (Bold). Параграфите и подпараграфите се номерират по следния начин:

ГЛАВА ПЪРВА ЗАГЛАВИЕ НА ГЛАВАТА

1.1. Заглавие на параграф

Текст от изложението

1.1.1 Заглавие на подпараграф

Текст от изложението

1.1.2. Заглавие на подпараграф

Текст от изложението

5. Заключение. Започва на нова страница, като на първия ред, центрирано с главни букви, удебелено (Bold) се изписва **ЗАКЛЮЧЕНИЕ**.

6. Списък на използваната литература. Започва на нова страница, като на първия ред, центрирано с главни букви, удебелено (Bold) се изписва **ЛИТЕРАТУРА**.

7. Приложения. Всяко приложение започва на нова страница, като на първия ред, дясно подравнено с главни букви, с удебелен шрифт (Bold) се изписва **ПРИЛОЖЕНИЕ** и неговия пореден номер. Основният текст на дипломната работа трябва да препраща към използваните приложения с израза (вж.: приложение 2), който се поставя в края на изречението в скоби.

II. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ СЪДЪРЖАНИЕТО И ФОРМАТИРАНЕТО НА ТЕКСТА НА ДИПЛОМНАТА РАБОТА

Страниците трябва да бъдат във формат А4 (21cm x 29,7cm).

При форматирането на текста се спазват следните параметри:

- Шрифт (Font): Times New Roman (или друг подходящ), размер 14 пункта (14 pt.), стил нормален (Regular), курсив (Italic) само за ключови понятия;
- Междуредие (Line spacing): 1,3 lines;

- Всеки абзац започва с отстъп (First line) 1,27 cm;
- Бележки под линия: шрифт Times New Roman, размер 10 pt., междуредие Single;
- Основният текст и бележките под линия да бъдат двустранно подравнени (Alignment: Justified);
- Номерация на страниците: долу, центрирано или вдясно, с арабски цифри.

III. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ УВОДА

Препоръчителният обем на увода е около 1,5 - 2 страници. В него последователно се включват следните елементи:

- Актуалност и значимост на проблема.
- Обект на изследването.
- Предмет на изследването.
- Цел на дипломната работа.
- Задачи на дипломната работа.
- Използвани изследователски методи и подходи.
- Ограничения (ако има такива) и информационна обезпеченост.

IV. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ИЗЛОЖЕНИЕТО НА ДИПЛОМНАТА РАБОТА

Изложението трябва да съдържа три ясно открити части (глави) – теоретична, аналитична и проектна.

Теоретична част (Глава Първа). В нея се разкриват теоретичните основи и концепции по темата. Извършва се задълбочен и целенасочен преглед и обобщение на основните теоретични възгледи, подходи, модели в изследванията на водещи автори в областта.

Аналитична част (Глава Втора). Това е основната част на дипломната работа. Тя задължително има изследователски характер. Дипломантът анализира състоянието и развитието на изследвания обект чрез практическо приложение на различни модели.

Проектна част (Глава Трета). Съдържа препоръки и предложения за решаване на установените проблеми в аналитичната част.

По-подробни указания относно изложението на дипломната работа се дават на спецсеминарите.

V. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ЗАКЛЮЧЕНИЕТО

В заключението накратко (до 2 страници) се синтезират основните резултати, препоръки и изводи в дипломната работа.

VI. ИЗИСКВАНИЯ ЗА ЦИТИРАНЕ

Изложението може да включва мисли, идеи, постановки, части от нормативни документи и данни, заимствани от други литературни източници. Те могат да бъдат буквално цитирани или преразказани. Във всички случаи е задължително посочването на оригиналния източник, като се използва цитиране по БДС или Harvard Referencing. Важно е в цялата разработка да се използва един стандарт за цитиране. **Повече насоки и препоръки**

за стандартите за цитиране ще бъдат предоставени по време на дисциплината „Спецсеминар“, както и от научните ръководители.

При използване на БДС оригиналният източник се посочва на същата страница, под линия. Номерът на цитата се поставя в началото или в края на мисълта, а при буквално цитиране – след кавичките на цитата. Номерирането на цитатите става с арабски числа (1, 2, 3 ...) последователно за цялото изложение, за да се установи общия им брой.

При използване на Harvard Referencing цялостното описание на оригиналния източник се посочва в списъка с литература, а на мястото на позоваването се посочва автор и година, поставени в скоби, например (Иванов, 2025).

VII. ОФОРМЯНЕ НА ТАБЛИЦИ, ФИГУРИ И ФОРМУЛИ

1. Таблици. Таблиците в изложението трябва да бъдат номерирани и озаглавени. Номерирането на таблиците става с арабски числа, последователно за цялото изложение, за да се установи общия им брой (Таблица 1, Таблица 2, ...). Номерът на таблицата се поставя непосредствено преди заглавието с дясно подравняване и удебелен шрифт (Bold). Заглавието на таблицата трябва да бъде формулирано кратко, като се изписва центрирано с удебелен шрифт (Bold).

2. Фигури. Всяка фигура (схема, диаграма) трябва да има пореден номер и ясно, кратко и точно заглавие. Номерирането става по система, аналогична на таблиците с тази разлика, че тук номерът и заглавието се поставя центрирано под фигурата.

Не е необходимо всички таблици и фигури да се включват в изложението, тъй като много от данните и изчислените показатели имат помощен характер и присъствието им в текста би утежило изложението. Компромисен вариант в тези случаи е представянето на подобна информация като приложение.

3. Формули. Формулите се изписват на отделен ред, центрирано, като вдясно се посочва техния номер в скоби. Номерирането става с арабски цифри последователно в цялото изложение. Когато се ползват формули от други изследвания, задължително се цитира източника. За общоизвестни формули (например формулата за определяне на нетна настояща стойност, стандартно отклонение, коефициент на вариация и др.) не се цитира източник.

VIII. ОФОРМЯНЕ НА СПИСЪКА С ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

Източниците се подреждат по азбучен ред, според имената на авторите, като първо се посочват тези на кирилица, а след това на латиница. Нормативните актове, статистическите годишници, годишните отчети и интернет адресите се изброяват накрая. Източниците се номерират последователно с арабски цифри.